

සිංහල සාහිත්‍යය දියුණු කිරීමට නම්

සාහිත්‍යය යනු ලේඛක, පාඨක, විචාරක යන තෙ කොටසින් පෝෂණය විය යුත්තකි. සාමාන්‍යයෙන් මෙහිලා සඳහන් කළ හැක්කේ මේ තුන් කොටස පමණක් වුව ද, වෙසෙසින් ම අප ලංකාව දෙස බලන විට ප්‍රකාශකයා ද මෙහිලා හවුල් විය යුතු ය. මේ සතර කොටසට ම සාහිත්‍ය දියුණෙහි ලා ඇති වගකීම බැරෑරුම් ය.

ලේඛකයා අතින් සාහිත්‍ය විෂයෙහි ලා සිදු විය යුතු සේවය වටහාදීමට අවුච්ච වුවමනා නො වෙයි. වචනයේ තේරුමින් ම ඔහු ලියමින් සාහිත්‍යය නිර්මාණය කරන්නා ය. මුළු සාහිත්‍යය ම පදනම් වී ඇත්තේ ලේඛකයා මත යැ යි කිව ද නිවැරදි වන්නේ, මා ඉහතින් සඳහන් කළ අනෙක් තිදෙනා ගේ සේවය අපට වුවමනා වුවත් තුඩුවත් එය ලැබෙන්නේ සාහිත්‍ය කෘතියක් ලියැවුණොත් පමණක් හෙයිනි. ලේඛකයා මේ බව සලකාගත යුතු ය. නමා පොතක් නො ලියා, 'අපට අත දීමට ප්‍රකාශකයන් නො මැන, පොත් මිල දී ගන්නා පාඨකයන් නැත. අපක්ෂපාත විචේචනයක් දෙන විචාරක යන් නැත' කීම දරුවන් මැරේ ය යන බියෙන් නො වැදීමෙකි. පොතක් පළ කරවා ගැනීම අප රටෙහි අසිරු බව ඇත්ත ය. එහෙත් එයට හේතු බොහොවක් තිබිය හැකි ය. ඇතැම් විට පොත සැඟන තත්ත්වයෙක නො විය හැකි ය. එ වැනි පොතක් පළ නො කිරීම ගැන ප්‍රකාශකයාට දෙස් නැබිය හැකි ද? නියම අයුරින් නම් එ වැනි පොතක් පළ නො කිරීම ගැන අප ප්‍රකාශකයාට තුතිවත් විය යුතු ය. එ නිසා, නිකම ම ප්‍රකාශක යාට බැණවැදීම නො යුතු ය. ඇතැම් විට පාඨකයා යම් පොතක් නො කියවන්නේත් ප්‍රකාශකයා එය පළ නො කරන හේතුවෙන් ම විය හැකි ය. එ නම්, ප්‍රකාශකයා ගේ අවබෝධයට හසු නො වී මුද්‍රණය වූ පොත පාඨකයා ගේ මිමීමෙන් උසස් නො වන නිසා විය හැකි ය. දක්ෂ ලේඛකයකු ගේ (මෙහි දී 'නමගිය' ලේඛකයකු යැ යි මම නො කියමි). පොත් වැඩි දෙනකුත් කියැවීමේ රහසත් මෙය ය. ඉතින් කරුණු මෙ සේ නිසා, ලේඛකයාගේ යුතුකම ලිවීම ය. පළ කළත් නො කළත් ලිවීම ය. ඇතැම් විට ඉතා හොඳ පොතක් වුව කලක් යන තුරු උසස් විචාරකයා ගේ ඇසට ලක් නො වී තිබිය හැකි ය. තාගෝර් තුමා නෝබෙල් තැග්ග දිනු පොත ලියැවුණේ තැග්ග ලැබීමට එය සුදුසු යැ යි විචාරකයන් ගේ නෙතට ලක් වීමට බොහෝ කලකට පෙර ය. නාට්‍ය ලෝකයේ උසස් රචකයකු හැටියට ප්‍රසිද්ධ බර්නාඩ් ෂෝ ගේ හැකියාවන් මුළුමනින් පිළිගන්නා ලද්දේ ඔහු ගේ මුල් නාට්‍ය කෘතිය 1892 දී පළ වී දෙළොස් අවුරුද්දෙකිනි. එ විට ඔහු ගේ වයස 48 ක් විය. ඔහුට ඒ තත්ත්වය ලබාගත හැකි වූයේ නො පසුබට උත්සාහය නිසා ය. නමක් ලැබීමට පෙර නොයෙකුත් අනෝරවලට මුහුණ නො පෑ එක ද ලේඛක යෙක් වත් ඇතැ යි මට නම් සිතිය නොහැකි ය. හැම ලේඛකයෙක් ම යම් පමණක අමාරුකම්වලට — ප්‍රකාශක, පාඨක, විචාරක යන තෙකොටසින් ම — මුහුණ පෑ ය. ලේඛකයකු විමේ පහසු මහෙක් නැත. එ නිසා ලේඛකයා ගේ යුතුකම විය යුත්තේ

කටුකොහොල් නො තකා අවංක ව ලිවීම ය. 'අවංක ව' යනු මෙහි අවධාරණය කළ යුතු ය. අවංක ව නො ලියන්නා ගෙන් සිදු විය හැකි සාහිත්‍ය පෝෂණයක් නො මැනී බැවිනි. හුදෙක් ලියන්නන් වාලේ ලිවීම ම නො සැහෙයි. තමා ලියන හැමෙකක් ම හිතා මතා විනිශ්චය කොට ලිවිය යුතු ය.

ලෙබකයා ගෙන් සිදු විය යුතු සේවය ඒ නම් පාඨකයා ගෙන් ද සිදු විය යුත්තේ ඊට නො දෙවෙනි සේවයෙකි. පළමු කොට ම ලෙබකයා ලියන්නේ තමාට බව ඔහු සිත තබාගත යුතු ය. කියවන්නාකු නැති කල ලිවීම අර්ථඉන්‍යා වැඩෙක් වෙයි. එ නිසා ඔහු ගේ පරම යුතුකම ලෙබකයා ලියන පොත් කියැවීම ය. කියැවීම හුදෙක් යමක් උගන්නා අදහසින් නො ව විනෝදය සඳහා කළ යුතු ය. ඇත්ත ම කතා කරගොත් දැනුම සඳහා කියවන පොත් වැඩි ගණනක් සාහිත්‍ය ගණයෙහිලා ගිණිය නොහැක්ක. ගණිත පොතක් හෝ භූගෝල විද්‍යා පොතක් හෝ සාහිත්‍ය පොත් හැටියට අපි නො සලකමු. එහෙත් ඉතිහාසය වැනි 'හදරන' විෂයයෙක ද සාහිත්‍යමය වටනාකමෙක් ඇත්තේ නො වේ. ඒ අන් කරුණෙකි. පොදුවේ බලන විට ඒවා සාහිත්‍ය ක්ෂේත්‍රයට අදළ නො වේ. සාහිත්‍ය කෘතියෙකින් රස දනවීමක් සිදු විය යුතු ය. පොතක් විනෝදය සඳහා කියැවීමෙන් දැනුම ද වැඩේ. කෙටිකතාවක් කියවා අපි රසයක් විඳිමු. එය නැවැත නැවැතත් කියැවීමෙන් අපි එහි රසය වඩ-වඩා උකහාගනිමු. එහෙත් අර දෙවෙනි තෙවෙනි වාරයේ දී එය කියවන විට "එය රසවත් ඇයි ද" යි සොයමු. "අසුවල් කරුණු නිසා යැ" යි අපි යම් කරුණක් දකිමු. ඉන් පසු "කෙටිකතා ලිවීමේ දී උපයෝගී කරගත යුතු උපක්‍රම මේවා යැ" යි අපි උගනිමු. අනතුරුව එ සේ උගත් දෙය අපි දු කෙටිකතා වක් ලියන විට උපයෝගී කොටගනිමු. විනෝදය සඳහා කියවද්දීත්, බුද්ධිය මෙහෙයවා එය කියැවීමෙන් අප විනෝදයත් දැනුමත් එක විට ම ලබනුයේ මේ අයුරිනි.

විනෝදය තකා වුව පොත් කියැවීමේ දී උසස් පත්පොත් ම පරිහරණය කිරීමට පාඨකයා පරිස්සම් විය යුතු ය. ඉන් ඔහු ලෙබකයාත්, ප්‍රකාශකයාත් යන දෙ දෙන ම උසස් පොත් පළ කිරීමෙහි ලා උනන්දු කරවයි. ප්‍රකාශකයා පළ කරනුයේ විකිණෙන පොත මිස නො විකිණෙන පොත නො වේ. උසස් පොත් පළ කිරීමට ප්‍රකාශකයා පෙළැඹෙන විට, තම කෘතිය ඔහු ලවා පළ කරවාගැනීමට නම් තත්ත්වය උසස් විය යුතු බව චට්ඨාගන්නා ලෙබකයා, අද බොහෝ විට කරන පරිදි 'මොකක් හරි කුණු හරුපයක්' ලියනු වෙනුවට, උසස් කෘතියක් ම නිර්මාණය කිරීමට පෙළැඹෙයි. "ඔහු පළමුවෙන් ලියූ අවධියෙහි ඔහු පමණ භොදින් කථාවක් ගලපන්ට පුළුවන් ලේබක යෙක් නො සිටියේ යැ" යි හේමපාල මුනිදස මහතා ගැන අදහස් දක්වන ආචාර්ය සරච්චන්ද්‍ර මහතා, ඔහු පාඨකයන් ගේ වරදින් පහත් පාඨකයෙක් ලේබකයකු ගේ තත්ත්වයට වැටුණු හැටි "නොබෝ කලෙකින් ඔහු පාඨකයන් පිනවීම සඳහා කාමුක හැඟීම් උපදවන අශ්ලීල කථා ලියන්ට විය" යනවචනවලින් පැහැදිලි කරයි. අප'තර කෙටිකතා කරණයෙහි කෙළ පැමිණියෙකු තරමට ම සැලැකිය හැකි ජී.බී. සේනානායක මහතා ද තමදේ වැනි කෘතියවන "පලිගැනීම" නම් කතා සංග්‍රහයෙන් පාඨකයා ගෙන් "පලිගත්" අයුරු අපි දකිමු. "දුස්පතුන් නැති ලෝකය" වැනි කෙටිකතා සංග්‍රහයක් පළ කළ සේනානායක "පලිගැනීම" වැනි පහත් පෙළේ සුලබ පුවත් ඇසුරෙන් ගෙනුණු කතා ඇතුළත් පොතක් පළ කිරීමට පොළඹවන ලද්දේ පාඨකයා විසිනි. අප ගේ ලෙබකයන් ම ගෙන මා ගෙනහැර පෑ උදහරණයන් ගෙන් ම සාහිත්‍ය දියුණෙහිලා පාඨකයා ගේ වගකීම කො පමණ ද යි සලකාගත හැකි වෙනු යි හඟිමි.

දන් අපි විචාරකයා දෙසට හැරෙමු. සාහිත්‍යයට ඔහු ගෙන් සැලැසෙන සේවය කීමෙක් ද? ඔහු ගේ කාර්ය මේ ඉහතින් සඳහන් දෙ දෙනා ගේම කාර්යට වඩා වැදගත් එකකි. ලෙබකයාත් පාඨකයාත් යන දෙන්නා ම නිසි මහ ගැන්වීම ඔහු ගෙන් සිදු විය යුත්තෙකි. මෙය ඔහුට කළ හැක්කේ "විචාරක" යන හතට සරිලන පරිදි ක්‍රියා කළ හොත් පමණි. විචාරකයා යනු විවේචකයා ම නො වෙයි. විවේචකයා අතින් සිදු

වනුයේ යම් පනෙක පොතෙක වැරැදි දැකීම යි; එය විවේචනය කිරීම යි. එය “ගුණ දෙස් විවරණයක්” නො වෙයි; “දෙස් විවරණයක්” පමණි. එහෙත් විචාරකයා ගේ කාර්ය එ තරම් පහසු නො වෙයි. එ තරම් නො වැදගත් ද නො වෙයි. විවේචකයා කුහකයෙකි. එහෙත් විචාරකයා ලෙබකයා ගේත් පාඨකයා ගේත් මිතුරෙකි. විචාර කයා කළ යුත්තේ විවේචකයා මෙන් හෙළාදැකීම පමණක් නොව, හෙළාදැකිය යුතු තැන හෙළා දැකීමත්, උසස් කොට තැකිය යුතු තැන උසස් කොට දැකීමත් ය. සාහිත්‍ය විචාරකයා තම සේවය සලසනුයේ මෙ අයුරිනි. ඔහු සාහිත්‍ය කෘතියක් අපක්ෂපාතව කියවයි. කියවන ගමන් බුද්ධිය මෙහෙයවා විචාරයට ලක් කරයි. වැරැද්දක් දුටොත් පෙන්වා දෙයි. එ මෙන් රසය ද ඉස්මතු කොට දක්වයි. ඔහු ගුණ දැක්වීමේ දීත් දෙස් දැක්වීමේදී මෙන් ම ලෝබ නොවෙයි. ලෙබකයා ලැබිය යුතු යම් ගෞරවයෙක් වේ නම්, එය නො අඩු ව ම දෙයි. මින් ලෙබකයාට ලැබෙනුයේ රුකුලෙකි. ඉන් පසු ඒ වරද නො කිරීමට ඔහු වග බලාගනියි. මෙ සේ කෙමෙන් ඔහු ගේ කෘති එන්න එන්න ම දියුණු වෙයි. විචාරකයා ගේ අවංක බවින් ලෙබකයා පමණක් නො ව පාඨකයාත් ප්‍රයෝජන ගන්නා බව ඉහතින් දැක්වීමු. ඔහු සාහිත්‍යය රස විඳින අයුරු විචාරකයා ගෙන් උගනියි. රසය ඉස්මතු කොට පෙන්වීමෙන්, “මෙය රසවත් වන්නේ මේ නිසා යැ” යි පාඨකයාට උගන්වන්නේ විචාරකයා යි. ඉන් පසු පාඨකයා ද හංසයා කිරීමත් දිය වෙන් කරන්නාක් මෙන් නිසරු පොත් බැහැරලීමට පුරුදු වෙයි.

මෙ සෙයින් බලන විට විචාරකයා පාඨකයා ගේත් ලෙබකයා ගේත් මිතුරෙකි. එහෙත්, ඔහු පක්ෂපාත වූ වහා ම මේ දෙ දෙනා ගේ ම හතුරෙක් වෙයි. දෙ දෙනා ම නොමඟ යවන බැවිනි. සාහිත්‍ය විචාරයට බයින්තා මේ බව අමතක කළ යුතු නො වේ. මුළු සාහිත්‍යයක් ම නරකට හෝ හොදට හෝ යොමු කිරීම තනි ඔහුට කළ හැකි බව විචාරකයා නිතර ම සිහියේ තබාගත යුතු ය.

ලෙබක, පාඨක, විචාරක යන තුන් දෙනා ගෙන් සිදු වන සේවය අපි දැන් දනිමු. ඉතිරි ව ඇත්තේ ප්‍රකාශකයා යි. මා මුලින් ද සඳහන් කළ පරිදි උසස් කෘති ම පාඨකයන් අතට දීමට ඔහු පරිස්සම් විය යුතු යි. පාඨකයා ගේ කියැවීම් රුචිය උසස් දෙයට ම යොමු කිරීම ඔහු ගේ යුතුකම යි. පහත් පෙළේ පොත් සාමාන්‍ය පාඨකයා ගේ සිත් ඇදගනී. එ වැනි පොතකට ඇල්මක් දක්වන්නට පටන්ගන්නා ඉන් ගොඩගැනීම පහසු නො වේ. නිලමැස්සා අගුවියට ඇදෙන්නාක් මෙන් ඔහු නිසරු පොතට ම ඇදෙයි. මින් ඔහු වැළැකිය හැක්කේ ප්‍රකාශකයාට ම ය. නිසරු පොත් නො ව උසස් පොත් ම පළ කිරීමට ඔහු උනන්දු වෙත් නම් පාඨකයාට කියැවීමට ලැබෙනුයේ උසස් කෘතීන් ම ය. එ විට නරකට හිත ඇදියාමට ඔහු නො පෙළැඹේ. වඩ වඩා උසස් කෘති කියවන්නා වඩ වඩා එහි රස විඳින්නට පටන්ගනී. මෙ නයින්, උසස් කෘති නිර්මාණය කිරීමට ලෙබකයා පොළඹිනු ලැබේ. පාඨකයා නොමඟට නො හැරවීම ප්‍රකාශකයාට කළ හැකි ලොකු ම සේවය වෙයි.

මෙහිලා ඔහු අවංක විය යුතු යි. මුදල් ගැරීම ම ඔහු ගේ පරමාර්ථය නො විය යුතු යි. නම ගිය ලෙබකයකු ගේ පොතක් විකිණෙනු නියත නිසා ඔහු ලියන කවර කුණු සරුපයක් වුවත් පළ කිරීමට ඔහු නො මැළි වන්නේ වෙළෙඳ පරමාර්ථය පිට ය. එ විට උසස් කෘති කියවා උසස් රසාස්වාදක ශක්තියක් ලබාගෙන යන්නා අඩියක් පස්සට තල්ලු කරයි. එහෙත්, නම ගැන නො සලකා, සාහිත්‍ය කෘතියේ තත්ත්වය ම මිම්ම කොටගත් විට නිසරු පොත් ලිවීමට ලෙබකයා නො පෙළැඹෙයි. එ විට පාඨකයා ගේ රසාස්වාදක ශක්තිය ද මොට නො වෙයි.

ඕනෑ ම සාහිත්‍යයක් දියුණු වීමට නම් මේ සතර කොටසෙහි ම සහය ඇවැසි බව ඉහත සඳහන් කරුණුවලින් පැහැදිලි චිත්‍ර ඇත. ඉංගිරිසි, ප්‍රංශ හා රුසියා වැනි වඩා වයසින් බාල සාහිත්‍ය ප්‍රබෝධයෙහි ලා මේ සතර කොටස ම උපස්තම්භක වී ඇති බවට සැකයෙක් නැති. පත් පොත් පළ කිරීමක් නො වූ ආදියේ දී ශ්‍රීක හා සංස්කෘත සාහිත්‍යය වැඩුණේ ලෙබක, පායක හා විවේචක යන තුන් කොටසේ ම අනුබලයෙන් බව නො පිළිගන්නෙක් නැති ය.

වෙසෙසින් ම මේ අනුග්‍රහය, අනුබලය වුවමනා නැඟිගෙන එන සාහිත්‍යයකට ය; මද කලක් ගිය නැතේ දී යමක් අන් අතකට යොමු කිරීම අසීරු බැවිනි. සිංහල සාහිත්‍ය ප්‍රබෝධයක් ද ඇති වීගෙන එන මෙ කල දී මේ සතර කොටස ම තම වගකීම නො වටහාගත හොත්, තම වගකීම පැහැර හැරියොත් සිංහල සාහිත්‍යයේ නැඟීමක් නම් ඇති නොවනබව සලකන්න වා!